



L I C E N S A
ЗА ОБАВЛЈАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
НЕЗАВИСНОГ/НЕОВИСНОГ ОПЕРАТОРА СИСТЕМА/СУСТАВА

Л И Ц Е Н Ц А
ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
НЕЗАВИСНОГ ОПЕРАТОРА СИСТЕМА

Registarski broj licence Регистарски број лиценце	05-28-12-30-21/12
Datum izdavanja licence Датум издавања лиценце	03.7.2012.
Naziv vlasnika licence Назив власника лиценце	Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini Независни оператор система у Босни и Херцеговини
Adresa vlasnika licence Адреса власника лиценце	Sarajevo, ul. Hamdije Čemerlića br. 2 Сарајево, ул. Хамдије Чемерлића бр. 2
Matični broj vlasnika licence Матични број власника лиценце	4200777780003
Period važenja licence Период важења лиценце	12.7.2012. - 11.7.2019.

Predsjedavajući Komisije/Predsjedatelj Komisije/Предсједавајући Комисије

Milorad Tuševljak/Милорад Тушевљак

Članovi Komisije/Чланови Комисије

Mirsad Salkić/Мирсад Салкић

Nikola Rejić/Никола Пејић



UVJETI ZA KORIŠTENJE LICENCE ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI NEZAVISNOG OPERATORA SUSTAVA

Registracijski broj licence: 05-28-12-30-21/12

Naziv vlasnika licence: “Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini”

1. Opće odredbe

- 1.1. Ova licence se izdaje u skladu sa Pravilnikom o licencama (“Službeni glasnik BiH”, broj 38/05), a na osnovu zahtjeva broj: 05-28-12-30/12 od 25. siječnja 2012. godine podnijetog od strane “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini” (NOS BiH).
- 1.2. Licence se izdaje za razdoblje od 12. srpnja 2012. godine do 11. srpnja 2019. godine.

2. Obavljanje licencirane aktivnosti

- 2.1. Vlasnik licence je ovlašten da obavlja licenciranu djelatnost poštujući odredbe Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04, u daljem tekstu: Zakon o utemeljenju NOS-a), kao i aktivnosti definirane u licenci. Ovo pravo se isključivo dodjeljuje vlasniku licence.
- 2.2. Vlasniku licence je zabranjeno da obavlja aktivnosti proizvodnje, opskrbe, trgovine ili distribucije električne energije, ili bilo koje druge aktivnosti koja nije odobrena Zakonom o utemeljenju NOS-a.
- 2.3. Obveze definirane u licenci ne umanjuju obveze vlasnika licence definirane zakonom.

3. Obveze vlasnika licence

- 3.1. Vlasnik licence je dužan da permanentno radi na ispunjavanju uvjeta predviđenih čl. 21. i 22. Pravilnika o licencama. Na zahtjev DERK-a, vlasnik licence je dužan pružiti dokaz o ispunjenju pojedinih uvjeta.
- 3.2. Vlasnik licence je dužan da redovito, kao i po zahtjevu DERK-a, dostavlja financijska i ostala izvješća u obliku i opsegu definiranom ovom licencom ili zahtjevom DERK-a.
- 3.3. Vlasnik licence je dužan da vodi računovodstvene knjige i priprema financijska izvješća u skladu sa računovodstvenim standardima koji važe u Bosni i Hercegovini, kao i u skladu sa pravilima DERK-a.
- 3.4. Vlasnik licence, iako nije ovlašten da izravno sudjeluje u trgovini električnom energijom, dužan je izraditi uvjete za razvoj i provedbu propisa iz oblasti međunarodne trgovine kako sa tehničkog tako i sa komercijalnog aspekta, pratiti kretanja u Europskoj uniji i Energetskoj zajednici koja se odnose na međunarodne tehničke zahtjeve koji su vezani za balansno tržište električne energije i usklađivati poslovanje sa tim kretanjima. Prije usklađivanja poslovanja sa promjenom međunarodnih komercijalnih ili tehničkih zahtjeva vezanih za

- trgovinu električnom energijom, vlasnik licence mora obavijestiti DERK o tim promjenama i dobiti njegovo odobrenje.
- 3.5. Vlasnik licence je obavezan da izradi uvjete za razvoj i provedbu propisa da bi uskladio tehnički rad prijenosne mreže sa zahtjevima i standardima Organizacije operatora prijenosnog sistema Europe (ENTSO-E). Vlasnik licence će izvješćivati DERK o svim promjenama u tehničkom radu i u skladu s kojim će tražiti izmjenu Mrežnog kodeksa.
 - 3.6. Vlasnik licence je dužan poštivati važeće propise vezane za kvalitetu usluga, kao i propise iz ove oblasti koje donese DERK. Vlasnik licence je dužan da prati kvalitetu opskrbe električnom energijom u dijelu koji se odnosi na kvalitetu napona.
 - 3.7. Vlasnik licence je dužan da na nediskriminatoran način provodi svoje aktivnosti i procedure, uključujući razvoj i primjenu Tržišnih pravila i Mrežnog kodeksa, kako bi se osigurale visokokvalitetne usluge, pospješio razvoj konkurencije i spriječile antikonkurencijske aktivnosti.
 - 3.8. Vlasnik licence je dužan da se pridržava odredbi Mrežnog kodeksa i Tržišnih pravila.
 - 3.9. Vlasnik licence je dužan pratiti primjenu Mrežnog kodeksa i Tržišnih pravila. Vlasnik licence će konsultirati tehnička povjerenstva kako bi pružio mogućnost sudionicima na tržištu električne energije da daju komentare tijekom izmjena Mrežnog kodeksa ili Tržišnih pravila. Vlasnik licence će davati obavijesti za javnost o sastancima tehničkih povjerenstava. Svi sastanci tehničkih povjerenstava će biti otvoreni za sve sudionike na tržištu. Prijedlog izmjena Mrežnog kodeksa i Tržišnih pravila dostavlja se DERK-u na odobrenje. Vlasnik licence za potrebe organiziranja rada u tehničkim povjerenstvima može izraditi pravilnik o njihovom radu, vodeći računa da njime ne umanjí prava sudionika na tržištu vezana za sudjelovanje u radu povjerenstava.
 - 3.10. Pod izvanrednim okolnostima koje zahtijevaju preduzimanje hitnih koraka, vlasnik licence može privremeno promijeniti Mrežni kodeks ili Tržišna pravila bez prethodnih konsultacija sa tehničkom komisijom i odobrenja DERK-a. Vlasnik licence pravovremeno obavještava DERK o nastalim izvanrednim okolnostima i poduzetim mjerama.
 - 3.11. Vlasnik licence će osigurati provedbu svih svojih pravila i procedura, koje su objavljene i učiniti ih dostupnim svim sudionicima na tržištu ili zainteresiranim stranama. Mora se voditi evidencija o svim napravljenim iznimkama bilo prilikom potpisivanja ugovora ili u poslovanju uz njihovo obrazloženje. Izvješće o takvim iznimkama se mjesečno podnosi DERK-u.
 - 3.12. Vlasnik licence je dužan da provjeri da li sudionici u transakcijama, koje on obavlja ili omogućava, posjeduju odgovarajuće licence izdate od strane DERK-a, Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK) ili Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske (RERS). Vlasnik licence ne smije obavljati niti omogućavati transakcije sudionicima na tržištu koji ne posjeduju odgovarajuće licence.
 - 3.13. Vlasnik licence je dužan poštivati važeće tarife i poštivati Pravilnik o tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH" broj 44/05) i Metodologiju za izradbu tarifa za

- usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sustava i pomoćne usluge – Pročišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH” broj 93/11).
- 3.14. Vlasnik licence je dužan DERK-u dostavljati mjesečno izvješće o svim pitanjima vezanim za primjenu mehanizma prekogranične trgovine, odnosno Mehanizma kompenzacije između operatora prijenosnog sustava (ITC mehanizam-*Inter TSO Compensation*), uključujući i pitanja koja su pokrenuta od bilo kog potpisnika ITC sporazuma.
 - 3.15. Vlasnik licence je dužan izvješćivati DERK o svim aktivnostima vezanim za funkcioniranje Ureda za koordinirane aukcije u jugoistočnoj Europi (SEE CAO). U slučaju promjene statutarnih ili finansijskih obveza vlasnika licence u ovoj organizaciji za iste je potrebno zatražiti odobrenje DERK-a.
 - 3.16. Vlasnik licence je dužan poštivati sve važeće tehničke standarde i komercijalne kodekse. Bilo koja od tih tehničkih ili komercijalnih praksi može se proširiti, ukinuti ili zamijeniti samo uz odobrenje DERK-a.
 - 3.17. Vlasnik licence će, bez narušavanja bilo koje pravne obveze za davanje informacija, sačuvati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija koje je dobio tijekom poslovanja, u skladu sa zakonom i pravilima DERK-a. Informacije koje se daju u vezi vlastitih aktivnosti, a koje mogu biti korisne u komercijalnom smislu, stavlja se na raspolaganje na nediskriminatoran način.
 - 3.18. Vlasnik licence je dužan da utvrdi Indikativni plan razvoja proizvodnje za razdoblje od 10 godina sa podacima koje će prikupiti od proizvođača, distributivnih kompanija i krajnjih kupaca koji su izravno priključeni na prijenosni sustav. Plan se svake godine nadopunjuje narednom godinom koja nije bila obuhvaćena planom. Procedura proširenja plana je ista kao i kod njegovog donošenja. Indikativni plan razvoja proizvodnje se dostavlja DERK-u na odobrenje do kraja travnja za narednu godinu.
 - 3.19. Vlasnik licence je dužan da pregleda, odobri i izravno revidira Dugoročni plan razvoja prijenosne mreže koji podnosi Prijenosna kompanija. Plan revidiran od strane vlasnika licence dostavlja se DERK-u na odobrenje, a nakon odobrenja DERK-a objavljuje ga vlasnik licence. Planiranje razvoja sustava vrši se u suradnji sa Prijenosnom kompanijom. Dugoročni plan razvoja prijenosne mreže dostavlja se DERK-u na odobravanje do kraja listopada za narednu godinu.
 - 3.20. Vlasnik licence dostavlja DERK-u na odobrenje, posebno ili u okviru tarifnog postupka, godišnje investicijske planove. U slučaju izrade dugoročnog poslovnog plana ili politike isti se dostavlja DERK-u na mišljenje.
 - 3.21. Vlasnik licence, u koordinaciji sa vlasnikom licence za prijenos električne energije, sudjeluje u planiranju i analizama efekata novih interkonektivnih vodova na regionalnoj razini. Analize se daju u sklopu Indikativnog plana razvoja proizvodnje (presječna 5-ta i 10-ta godina) i odnose se na naponsku razinu 400 kV i 220 kV. Pri izradi analiza koriste se podaci iz dugoročnog plana razvoja prijenosne mreže.
 - 3.22. Vlasnik licence je dužan da izradi godišnju bilancu električne energije na prijenosnoj mreži u Bosni i Hercegovini i dostavi je DERK-u do kraja listopada za narednu godinu.
 - 3.23. Vlasnik licence je dužan svoje aktivnosti obavljati u najboljem interesu svih strana u elektroenergetskom sustavu.

- 3.24. Vlasnik licence je dužan na svojoj internet stranici omogućiti pristup svim relevantnim podacima koji se odnose na prijenosni sustav kojim upravlja, uključujući podatke o pristupu mreži, prijenosnim kapacitetima, izvanrednim stanjima u mreži, kao i ostale tehničke i operativne informacije koje su potrebne sudionicima na tržištu ili su od javnog interesa. Na internet stranici se objavljuju i sva pravila i propisi vezani za rad sustava.
- 3.25. Vlasnik licence je dužan da prilikom pružanja informacija sudionicima na tržištu koristi preovlađujuću praksu i preporuke iz ove oblasti.
4. Nadgledanje obavljanja licencirane djelatnosti
 - 4.1. DERK nadgleda obavljanje licencirane djelatnosti.
 - 4.2. Vlasnik licence mora dostavljati DERK-u izvješća navedena u ovim uvjetima ili po zahtjevu DERK-a tijekom razdoblja važenja licence.
 - 4.3. DERK nadgleda sve aspekte usklađenosti vlasnika licence sa uvjetima licence, kao i svim odredbama relevantnih zakona i propisa DERK-a
 - 4.4. DERK može pokrenuti žuran postupak u cilju reagiranja na dvojbu o povredi obveza iz licence, na svoju inicijativu ili kao odgovor na zahtjev bilo koje osobe.
 - 4.5. DERK vrši najavljene i nenajavljene inspekcije objekata i dokumenata vezanih za licencirane aktivnosti. DERK ima pravo pristupa objektima vlasnika licence, ili objektima kojima upravlja vlasnik licence, prostorijama vlasnika licence, njegovoj opremi, dokumentima, poslovnim knjigama i arhivi kako bi izvršio pregled licencirane aktivnosti. Vlasnik licence DERK-u pruža svaki vid potpore zatražen u toku pregleda.
 - 4.6. Vlasnik licence obavještava DERK o svakoj povredi uvjeta za korištenje licence u roku od 7 dana od saznanja vlasnika licence da je došlo do povrede.
5. Dostavljanje podataka i izvješća
 - 5.1. Vlasnik licence dostavlja izvješća DERK-u na način kako je definirano u ovom poglavlju, kao i izvješća po posebnom zahtjevu DERK-a, na način i u obliku koju propiše DERK.
 - 5.2. U roku od 90 dana po isteku fiskalne godine, vlasnik licence će dostaviti svoje godišnje izvješće o poslovanju u toj fiskalnoj godini, uključujući i godišnja revidirana financijska izvješća.
 - 5.3. Vlasnik licence dostavlja DERK-u godišnje izvješće o osobnim interesima članova Upravnog odbora vlasnika licence u bilo kojoj drugoj instituciji, zbog vlasništva ili pozicije, ili bilo kakvim drugim osobnim interesima, bez obzira da li će ih ti interesi dovesti u sukob sa interesima vlasnika licence, u skladu sa člankom 30. Zakona o utemeljenju NOS-a do kraja siječnja za prethodnu godinu.
 - 5.4. Vlasnik licence do kraja veljače dostavlja godišnje izvješće za prethodnu godinu o stanju sustava za upravljanje (SCADA) i drugih sustava neophodnih za rad vlasnika licence (EMS, ESS i sl.), postojećim problemima i rješenjima za njihovo prevazilaženje.
 - 5.5. Vlasnik licence priprema i dostavlja DERK-u mjesečna izvješća o radu, kao i izvješća o tijekovima električne energije. Ova izvješća između ostalog sadrže informacije o količinama: proizvedene električne energije, električne energije distribuirane potrošačima (distribucijama i potrošačima izravno priključenim na

- prijenosni sustav), izvezene, uvezene i tranzitirane električne energije, kao i gubitaka električne energije na prijenosnoj mreži. Pored toga izvješće sadrži i informacije o nabavljenim pomoćnim uslugama i pruženim sustavnim uslugama.
- 5.6. Vlasnik licence priprema i podnosi DERK-u mjesečna izvješća o fakturama koje su prosljeđene sudionicima na tržištu za sustavne usluge, naplatama tarifa za sustavne usluge za prethodni mjesec; sve proračune za balansna plaćanja u gotovini ili u naturi; i količine i cijene pomoćnih usluga koje su korištene tijekom mjeseca.
 - 5.7. Vlasnik licence priprema i podnosi DERK-u izvješće o svim poznatim informacijama u roku od 48 sati o izvanrednoj situaciji ili "incidentu" na sustavu, kao što je havarijsko ili predhavarijsko stanje, ili bilo kakav neuobičajen incident na međunarodnim granicama. E-mail ili faks sa sažetkom obavijesti o takvim incidentima treba da se uradi bez odlaganja. Detaljno pismeno izvješće se dostavlja nakon sveobuhvatne analize događaja.
 - 5.8. Vlasnik licence mjesečno izvješćuje DERK o svim promjenama u svojim tehničkim operacijama koje su načinjene u skladu standardima ili propisima ENTSO-E.
 - 5.9. Vlasnik licence godišnje dostavlja izvješća o primjeni Mrežnog kodeksa i Tržišnih pravila.
 - 5.10. Vlasnik licence dostavlja sve informacije za koje smatra da su relevantne za DERK ili ostale sudionike na tržištu sa sastanaka međunarodnih organizacija u čiji rad je uključen.
 - 5.11. Vlasnik licence dostavlja mjesečno izvješće o dodjeli i korištenju prekograničnih kapaciteta.
 - 5.12. Vlasnik licence periodično, a najmanje jednom godišnje, dostavlja izvješće o kvaliteti opskrbe električnom energijom koji se odnosi na kvalitetu napona.
 - 5.13. Vlasnik licence pravodobno, a najkasnije u roku od 7 dana, obavještava DERK o svim bitnim događanjima u sustavu kao što su puštanje u pogon ili probni rad novih elektroprijenosnih ili proizvodnih objekata, bitnijoj promjeni uklopnog stanja, beznaponskom stanju bitnijih čvorišta i sl.
 - 5.14. Vlasnik licence mjesečno izvješćuje DERK o svim iznimkama koje su načinjene u pogledu praksi prilikom potpisivanja ugovora ili svog poslovanja uz obrazloženje istih.
 - 5.15. Vlasnik licence za sva mjesečna izvješća iz točke 5. do 31. siječnja dostavlja sumarna godišnja izvješća za prethodnu godinu.
 - 5.16. Vlasnik licence sva redovita izvješća dostavlja i u slučaju kada u izvještajnom razdoblju nije bilo dešavanja o kojima se izvješćuje.
6. Obnavljanje, izmjena, suspenzija ili ukidanje licence
 - 6.1. Vlasnik licence je dužan podnijeti zahtjev za obnavljanje licence najkasnije 180 dana prije isteka ove licence.
 - 6.2. Tijekom razdoblja važenja licence, na zahtjev vlasnika licence ili na osnovu vlastite inicijative DERK-a, moguće je otvoriti proces redefiniranja licence kako bi se promijenili uvjeti licence zbog značajnijih promjena u zakonu ili činjeničnim okolnostima, a u skladu sa člankom 29. Pravilnika o licencama.

- 6.3. Suspenzija ili ukidanje licence se obavlja u skladu sa člankom 30. Pravilnika o licencama.
7. Regulatorna naknada
 - 7.1. Vlasnik licence je dužan da u razdoblju važenja licence plaća regulatornu naknadu u skladu sa odlukama DERK-a.
 - 7.2. Vlasnik licence ima pravo da uračuna regulatornu naknadu u okviru svoje tarife koju odobrava DERK.
8. Sankcije
 - 8.1. Ukoliko se vlasnik licence ne pridržava uvjeta iz licence ili zakona, primijenit će se kaznene odredbe predviđene zakonom.
 - 8.2. DERK može, ali neće biti obvezan, da vlasniku licence dostavi administrativnu obavijest o povredi i da ga pozove na administrativno poravnanje povodom povrede licence od strane vlasnika iste, prije nego što se primijene kaznene odredbe.
 - 8.3. Prije primjene mjere iz točke 8.2, u slučajevima kada to okolnosti dopuštaju, DERK će pismeno opomenuti vlasnika licence i odrediti rokove za otklanjanje nedostataka.
 - 8.4. DERK prilikom sankcioniranja može primijeniti i odredbe članka 30. Pravilnika o licencama, tj. suspendirati ili ukinuti licencu.
9. Rješavanje sporova
 - 9.1. Rješavanje sporova vezanih za provedbu uvjeta licence se vrši u skladu sa Poslovníkom o radu DERK-a ("Službeni glasnik BiH" broj 2/05) i Pravilnikom o javnim raspravama ("Službeni glasnik BiH" broj 38/05).
 - 9.2. Ako je nezadovoljan odlukom DERK-a, vlasnik licence može podnijeti tužbu na odluku DERK-a Sudu Bosne i Hercegovine.
 - 9.3. U slučaju podnošenja tužbe sudu od strane vlasnika licence odluke DERK-a ostaju na snazi do okončanja postupka.
10. Odredbe o obavješćivanju
 - 10.1. Adresa vlasnika licence koja se koristi u svrhu dostavljanja obavijesti: "Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini", ul. Hamdije Čemerlića, broj 2, 71 000 Sarajevo.
 - 10.2. Vlasnik licence može promijeniti svoju adresu koja se koristi u svrhu dostavljanja obavijesti, ali o tome mora unaprijed obavijestiti DERK. Za izmjenu adrese koja se koristi u svrhu dostavljanja obavijesti nije potrebno vršiti izmjenu licence.
11. Prijelazne i zaključne odredbe
 - 11.1. Izdavanjem ove licence prestaje da važi licenca registracijski broj: 05-28-007-17/06.